NE!DOPINGU

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA TOKSIKOLOGIJU I ANTIDOPING • GODINA **10** • BROJ **60** • STUDENI / PROSINAC 2017.

TISKANICA Poštarina plaćena

HRVATSKO NE!DOPINGU

Deset dana prije početka ZOI ekipa njemačke televizijske postaje ARD otkrila je da se nove bočice u kojima se čuvaju uzorci s dopinške kontrole mogu otvoriti i zatvoriti bez ostavljanja ikakva traga...

U ovom broju veći dio prostora posvetili smo američkim profesionalnim sportovima, koji i u Hrvatskoj imaju svoju publiku. Kako se ondje provode dopinške kontrole, koliko je naporno biti sportaš bilo koje od tih liga, koliko su ti sportovi privlačni sponzorima, kakva je posjećenost utakmica i o kakvim je novčanim iznosima riječ, odnosno koliko zarađuju klubovi i igrači.

Brojni su faktori koji vrše pritisak na sportaša, i fizički i psihički. Sezona je naporna, gotovo bez odmora, treninzi i utakmice su ubojiti. Treba sve to izdržati ako želite biti među onima koji će "podijeliti kolač". Nisu neobične priče o tome da se u popularnim američkim sportovima uzimaju nedopuštene tvari – kako bi inače izdržali takav tempo?

Nastojali smo vam približiti sve što je važno za NHL, MLS, NBA, MLB i NFL kako biste i sami mogli zaključiti koliko su ti sportovi podložni dopingu. Primjerice, danas u NFL-u igraju sprinteri od 120 kilograma, sposobni razviti nehumane sile. Sudari takvih tijela čine veliku štetu, često nepopravljivu. Mnogi tvrde da je u tom sportu vjerojatnost ozljede stopostotna. No budući da se u njemu vrti velik novac, većina želi iskoristiti priliku i uzeti ga. Jedna stvar koja je igračima nepoznata jest dužina trajanja njihove karijere.

Pozabavili smo se i aktivnostima koje su se odvijale uoči početka Zimskih olimpijskih igara u Pjongčangu.

Međunarodni olimpijski odbor (MOO) objavio je da je napravljeno više od 14 000 dopinških testova na preko 6 000 sportaša iz 61 zemlje s namjerom da se zaštiti čistoća sporta na Zimskim olimpijskim igrama. U studenome i prosincu 2017. u Rusiji je testirano dvostruko više sportaša nego u bilo kojoj drugoj zemlji.

Disciplinsko povjerenstvo MOO-a doživotno je suspendiralo 43 ruskih sportaša. Četrdesetdvoje ih se žalilo CAS-u, suspenzija je ukinuta za dvadesetosmero, a za jedanaestero je ukinuta doživotna suspenzija, ali ostaje im zabrana sudjelovanja na ovogodišnjim Igrama. Samo 169 čistih ruskih sportaša smije nastupiti u Pjongčangu, ali pod neutralnom zastavom.

Deset dana prije početka ZOI ekipa njemačke televizijske postaje ARD otkrila je da se nove bočice (BEREG-KIT Geneva) u kojima se čuvaju uzorci s dopinške kontrole mogu otvoriti i zatvoriti bez ostavljanja ikakva traga. Bočice su automatski povučene, a prema preporuci MOO-a upotrebljavat će se starija verzija bočice BEREG-KIT. Vrlo su brzo dopremljene u Pjongčang u količini dostatnoj za cijeli program testiranja.

Vesna Barišić

Glavna urednica

OSTARIN - PREDSTAVNIK IZ KLASE SARMs
STRANICA **4**

PREKO GRANICA IZDRŽLJIVOSTI
STRANICA **6**

VIŠE OD 14 000 DOPINŠKIH TESTOVA UOČI ZOI U PJONGČANGU 2018.
STRANICA **12**

IMPRESSUM

NE!DOPINGU
Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za toksikologiju i antidoping

BROJ 60
studeni / prosinac 2017.

ODGOVORNA OSOBA:
Zdravko Lovrić, dipl. ing.

GLAVNA UREDNICA:
Vesna Barišić

NOVINAR:
Vesna Barišić

LEKTURA:
Jasmina Han

OBLIKOVANJE I PRELOM:
Duško Bekar/Dizajn.net d.o.o.

FOTOGRAFIJE:
Privatna arhiva HZTA

NAKLADNIK:
Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping

In this issue, we mostly discuss American professional sports which also have their audience in Croatia. We present the way doping controls are performed in these sports, how hard it is to be an athlete in any of these leagues, to what extent do these sports attract sponsors, what is the game attendance and the money involved – how much do the clubs and players earn.

There are many factors which put pressure on athletes, both physically and psychically. The season is gruelling, almost without any rest, training camps and games are strenuous. Those who want to succeed need to be able to withstand all of it. Stories about the use of illegal substances in popular American sports are not uncommon – how would they keep up the tempo otherwise?

We have tried to present you with all the important factors for the NHL, MLS, NBA, MLB and NFL so you could draw your own conclusion just about how much these sports are susceptible to doping.

Example: The NFL today includes sprinters weighing up to 120 kilograms, who are capable of developing non-human forces. Collisions of these bodies produce great damage, often irreparable. Many claim that the chance of injury in this sport is 100%. But since there is a lot of money involved, most people want to take the opportunity and take it. One thing the players do not know is the length of their career.

We also discuss activities that took place before the start of the Winter Olympics in Pyeongchang.

The International Olympic Committee (IOC) has announced that more than 14,000 doping tests have been performed on over 6,000 athletes from 61 countries with the intent to protect sporting integrity of the Winter Olympics. November and December 2017 saw testing on double the number of athletes from Russia than any other country.

The IOC Disciplinary Committee suspended 43 Russian athletes for life. 42 complained to the CAS, and 28 of them had their suspensions overturned. Lifetime suspension of 11 athletes was overturned as well, but their ban from participating in this year's Games remains. Only 169 clean Russian athletes are allowed to compete in Pyeongchang, but under a neutral flag.

Ten days prior to the start of the Winter Games, crew of the German TV station ARD revealed that new bottles (BERGER-KIT Geneva), in which samples taken during the doping control are kept, can easily be opened and closed without leaving any traces. The bottles have been automatically withdrawn, and according to the IOC's recommendation, an older version of BERGER-KIT bottles will be used. They were quickly delivered to Pyeongchang in a sufficient number for the entire testing program.

Vesna Barišić

Editor

TISAK:
DENONA d.o.o.

NAKLADA:
600 komada

ADRESA REDAKCIJE:
Znanstveno - učilišni kampus
Borongaj
Borongajska 83 g
10 000 Zagreb
www.antidoping-hzta.hr

KONTAKT BROJ:
Tel: 01/462 79 33
Faks: 01/237 09 92
BESPLATNI PRIMJERAK

Zabranjuje se umnažanje i distribuiranje izdanjau cijelosti ili bilo kojeg njegova dijela bez odobrenja izdavača.

Magazin NE!DOPINGU izlazi uz potporu Ministarstva zdravlja Republike Hrvatske.

ISSN 1849-6318 MAGAZIN IZLAZI DVOMJESEČNO ©&℗ HZTA 2016.

OSTARIN - PREDSTAVNIK IZ KLASE SARMs

SARMs je klasa tvari pod nazivom 'selektivni modulatori androgenih receptora' koja je zabranjena sportašima, a nalazi se na Popisu zabranjenih sredstava pod kategorijom S1.2 (druga anabolička sredstva).

Američka udruga za biljne proizvode (Silver Spring, MD), Udruga potrošača zdravstvenih proizvoda (Washington, DC), Vijeće za odgovorno hranjenje (Washington, DC), Udruga za prirodne proizvode (Washington, DC) i United Natural Products Alliance (Salt Lake City), priopćili su da su se udružili s Američkom antidopinškom agencijom (USADA) u borbi protiv nezakonite proizvodnje proizvoda koji sadrže ilegalne i opasne sastojke koji su poznati kao selektivni modulatori androgenskih receptora (SARMs).

Piše Vesna Barišić

Udruge, zajedno s USADA-om, izjavile su da podupiru nedavne istupe FDA-e (američka udruga za hranu i lijekove) da se spriječi nezakonita proizvodnja proizvoda koji sadrže te sastojke.

Kako je objavio časopis **Nutritional Outlook**, problem krivotvorenja dodataka prehrani za sportaše znatno se smanjio od donošenja Zakona o kontroli anaboličkih steroida 2014. godine (DASCA). U tom su zakonu navedeni mnogi anabolički agensi koji se smatraju "kontroliranima", no od njegova donošenja mnogi su drugi metabolički agensi, koji u njemu nisu navedeni, uključujući tvari iz klase SARMs, **pronašli svoj put do tržišta**. Proizvodi koji sadrže tvari iz klase SARMs katkad se stavljaju na tržište kao dodaci prehrani, ali su zapravo tvari čiju **sigurnost** i **učinkovitost** nije potvrdio FDA.

SARMs je vrlo opasan i **"ima potencijal zlouporabe povećanja sportske učinkovitosti zbog anaboličkih svojstava i sposobnosti da stimulira androgene receptore u mišićima i kostima"**. Nadalje, SARMs nije odobren za ljudsku upotrebu u SAD-u i nalaze se na Popisu zabranjenih sredstava u kategoriji S1.2 (druga anabolička sredstva). Stoga se FDA, USADA i industrija dodataka prehrani usredotočuju na uklanjanje neispravnih proizvoda koji sadrže SARMs. Ponekad je taj sastojak na naljepnicama proizvoda naveden kao **Ostarin**. To je sastojak koji spada u klasu SARMs. Na naljepnicama se može naći i pod alternativnim imenima, a ponekad uopće nije naveden.

Industrija dodataka prehrani poduzima sve da se proizvodi koji sadrže SARMs **uklone s tržišta**. Konkretno, udruge upozoravaju potrošače na opasnosti uporabe tih proizvoda, a tvrtke podsjećaju na odgovornost i potrebu da osiguraju da se SARMs "ne koristi u njihovim proizvodima". USADA sa svoje strane **edukacijskim aktivnostima** nastoji informirati sportaše i sportske organizacije o **negativnim posljedicama** upotrebe proizvoda koji sadrže SARMs te o **kaznama** i **suspenzijama** zbog njihove upotrebe.

U priopćenju za tisak industrijske grupe navode da su one, uz USADA-u, **"predane u širenju upozorenja potrošačima i upozorenja koje je izdao FDA, kao i savjeta potrošačima pri izboru dodataka prehrani koje najčešće upotrebljavaju sportaši"**.

U vezi s proizvodima koji sadrže SARMs, savjetodavno tijelo FDA nalaže da tvrtke koje se ne pridržavaju Zakona o kontroli anaboličkih steroida budu podložne strogim postupcima. U konačnici FDA predlaže da se potrošači educiraju o proizvodima koji sadrže SARMs. Dok postoje mnogi dodaci prehrani za sportaše koji su sigurni i od koristi, kažu iz FDA-a, potrošači bi trebali biti oprezni s proizvodima za koje se tvrdi da imaju učinke slične lijekovima.

OSTARIN

Ostarin je **selektivan** u smislu da se veže uz **mišićne receptore** i uzrokuje **rast mišića**. Budući da, za razliku od anaboličkih steroida, pri upotrebi lijekova iz klase SARMS ima značajno manje nuspojava, uz očuvanje normalnog funkcioniranja endokrinog sustava, mnogi su sportaši prepoznali njegov **potencijal** te se njime koriste u svrhu razvoja mišićne mase, izdržljivosti i dr. Sportaše posebno privlači to što nije izražen **androgeni** učinak.

Ostarin se može nabaviti preko interneta, i to samo **"u istraživačke svrhe i nije za ljudsku konzumaciju"**. Ne postoje jasne indicije o psihoaktivnom djelovanju ostarina.

NAJPOPULARNIJI SARMs

Na tržištu ih postoji više, a među sportašima su najpopularniji ovi:

- **LGD-4033**, nesteroidni suplement koji se upotrebljava za povećanje mišićne mase i reduciranje tjelesne masnoće
- **Ostarin** (MK-2866), upotrebljava se za održavanje i povećanje mišićne mase
- **S4** (andarin), upotrebljava se za tretiranje osteoporoze
- **GW 501516** (kardarin), upotrebljava se za ubrzavanje sagorijevanja masti u tijelu. Specificiran je kao agonist PPAR receptora δ. Također je poznat i kao **"kralj suplemenata za izdržljivost"** i veoma je popularan među atletičarima i bodybuilderima.

WADA je za SARMs saznala još 2007. godine, a 2008. uvrstila ga je u Popis zabranjenih sredstava. ■

55
89

PREKO GRANICA IZDRŽLJIVOSTI

Profesionalni sport u SAD-u plodno je tlo za zlouporabu tvari koje su u sportu zabranjene. Svaka liga ima vlastitu politiku kada je riječ o toj zlouporabi. Unatoč "rupama" u testiranju broj igrača s pozitivnim dopinškim testom iz godine u godinu sve je veći.

Svaki ljubitelj bilo kojeg sporta, sportske ekipe ili pojedinca želi vidjeti vrhunsku predstavu na događaju koji prati. Događaj koji se odvija na borilištu može se nazvati završnim ispitom, gdje će se vidjeti rezultati rada natjecatelja. Abraham Lincoln izjavio je: **"Ako mi date šest sati za sječu drveta, prva četiri sata provest ću oštreći sjekiru."** Ta misao nije iznesena da potakne prokrastinaciju, već da ukaže na važnost pripreme za bilo koju aktivnost.

Piše Zvonimir Plivelić

Sportaši svakodnevno, a osobito uoči nastupa **bruse svoju** tehniku te se fizički i mentalno pripremaju za završni ispit. Profesionalnim sportašima bolji rezultati u njihovoj disciplini donose veću financijsku dobit. Nakon svake izvedbe očekuju se barem podjednaki, ako ne i bolji rezultati.

NFL NAJPOSJEĆENIJI

U Sjedinjenim Američkim Državama sport je organiziran tako da se sportski događaji odvijaju **cijele godine** te da svaki sport u svoje vrijeme ima završnicu sezone. Nogomet ondje i nije osobito popularan sport. Prema statističkim podacima iz 2017, sezonu **MLS**-a (Major League Soccer) prosječno su posjećivala 21 692 gledatelja, najniže rangirani su **NHL** (National Hockey League) i NBA (National Basketball Association) s oko 17 500 gledatelja, a nešto je bolje posjećen **MLB** (Major League Baseball) s prosječno 30 023 gledatelja. Daleko ispred svih je **NFL** (National Football League) sa 67 405 posjetitelja po utakmici ili **73 milijuna godišnje**.

Prosječna posjećenost svjedoči da je većina sportskih događaja u SAD-u rasprodana. Svako od navedenih natjecanja ima doigravanje ili **playoff**, u zasebnom formatu. Sezona u MLS-u traje 34 utakmice bez doigravanja, sezone u NBA-u i NHL-u traju 82 utakmice plus doigravanje, a igrači MLB-a pod reflektorom provedu 162 večeri u godini, ne računajući doigravanje. Za igrače NFL-a **regularna sezona** traje svega 17 tjedana, tijekom kojih svaka ekipa ima jedan tjedan odmora, takozvani bye-week. Količine novca od prodanih ulaznica, timskih rekvizita, odjeće i ostalih popratnih sadržaja vrtoglave su. Doduše, pred televizijskim je gledateljem više sadržaja reklamnog tipa nego onog željenog, sportskog. Reklamni prostor za vrijeme trajanja utakmica vrlo je skup, sukladno s gledanosti televizijskih programa u to vrijeme.

Sportske sezone u SAD-u nadasve su **iscrpljujuće**. Teško je i zamisliti koliko vremena sportaši provedu samo u pripremama za natjecanje. Prosječnom Amerikancu najdraži je sport **football**, famozno oklopljeno naganjanje "svinjske kože" (pigskin ili lopta) po gridironu (teren s označenim linijama). Riječ je o sportu koji je organiziran za fizički obračun ekipa s po 11 igrača i s nekoliko pravila koja koliko-toliko sprečavaju da nasilje eskalira. Svaka momčad odigra pedesetak akcija, a gotovo u svakoj dođe do barem dva-tri sudara igrača. Njihova tijela u tom trenutku proizvedu sile kakve proizvede sudar **dvaju sporijih osobnih vozila**.

Profesionalni sport u SAD-u plodno je tlo za **zlouporabu tvari** koje poboljšavaju sportsku izvedbu pojedinca. Svaka od navedenih liga ima **vlastitu politiku** što se tiče te zlouporabe.

RAZLIČITOSTI TESTIRANJA

U **bejzbolu** se testiranja provode barem **dvaput godišnje**. Jedno testiranje obavlja se tijekom **proljetnih treninga**, i to na šezdesetak igrača. Drugo je **nasumično**, a obavlja se **tri puta godišnje** na šestotinjak igrača. Sportaši sami predaju urin za testiranje. Uzorci se testiraju na **steroide**, **stimulanse**, **hormone**, **diuretike** itd. Posljednje testiranje na **EPO** (eritropoetin) u MLB-u provedeno je **2005. godine**. Nije bilo pozitivnog nalaza, ali otad se u ligi nije provelo ni jedno testiranje na tu zabranjenu tvar. Kazne koje igrači dobivaju ako su pozitivni na bilo koju zabranjenu tvar **drastične su**. Prvi pozitivan nalaz donosi automatsku suspenziju, odnosno **pedeset utakmica neigranja**, drugi **sto utakmica**, a treći **doživotnu zabranu igranja**. Dok mu traje suspenzija, igrač **ne smije primati plaću**.

Iako je fizički kontakt dvojice igrača u bejzbolu rijedak, popis suspendiranih igrača vrlo je dug. Postoje tvrdnje da je između **25** i **40 posto** igrača bejzbola na neki način **dopingirano**. **Jose Canseco** jedan je od mnogih igrača koji tvrde da više od 80% igrača u MLB-u rabi steroide. Canseco je napisao autobiografiju pod naslovom **Juiced**, koja se temelji na iskustvima uporabe **anaboličkih steroida**. **Ken Caminiti**, koji je 1996. godine osvojio titulu najvrednijeg igrača lige, tvrdi da je taj uspjeh ostvario **zahvaljujući nedopuštenim tvarima**. **Alex Rodriguez** je 2003. godine bio MVP lige, a bio je pozitivan na testiranju. Sam je potvrdio da je od 2001. do 2003. godine uzimao **niz zabranjenih tvari**. **Mark McGwire**, koji je sada trener, srušio je 1998. godine rekord u broju postignutih home runa u jednoj sezoni. Tijekom igračke karijere uspio je **izbjeći sve optužbe** za uporabu nedopuštenih tvari. U siječnju 2010. godine priznao je da je kršio pravila te da je uzimao **hGH**. Mnogi umirovljeni igrači tvrde da su osim **steroida** rabili i **amfetamine**. Ako se zloporaba nedopuštenih tvari pojavljuje u gotovo beskontaktnom sportu, dovodi se u pitanje "čistoća" ostalih sportova.

NBA testira svakog igrača **nasumično**, do četiri puta godišnje. Testiranje se obavlja **samo na trenizima** ili **utakmicama**. Svaki igrač ispunjava uvjete za testiranje, ali ne testiraju se svi igrači u sezoni. **Rookie-igrači**, to jest oni koji igraju prvu godinu u NBA-u, **češće se testiraju** od seniora. Testiranjima se nastoji utvrditi je li pojedinac pozitivan na niz tvari, **steroide**, **hormone**, **maskirna sredstva** i slično, ali i na **opijate** i **droge** poput **kokaina**, **PCP-a** i **LSD-a**. Prvi pozitivan test rezultira suspenzijom od **deset utakmica** bez

prava na plaću, drugi s **dvadeset pet utakmica** neigranja. Nakon trećeg pozitivnog testa igrač je suspendiran **cijelu sezonu**. Četvrti pozitivan uzorak znači najmanje **dvije godine suspenzije**. Kad je riječ o **marihuani**, to jest THC-u u urinu košarkaša, suspenzije su nešto blaže. Nakon prvog prekršaja košarkaš obavezno **ulazi u program** koji sprečava zloporabu droga, a za drugi prekršaj kažnjava se s 25 000 dolara. Treći pozitivan nalaz donosi **jednu utakmicu** neigranja, a nakon svakog sljedećeg prekršaja dodaje se **pet utakmica** – svaki put kada je igrač pozitivan na THC. Iako se čini da se NBA brine o zloporabi zabranjenih tvari, ne smije se zaboraviti činjenica da se iskusne i dugogodišnje igrače **rjeđe testira**.

To ne bi bio problem da SAD na svako Svjetsko prvenstvo i Olimpijske igre ne šalje ono najbolje što **NBA All Star** večer može pružiti. Može se zaključiti da su ta dva natjecanja za igrače NBA-a jedan malo bolji šuterski trening prije sezone, gdje se dolaze zabaviti i preuzeti već im osigurane zlatne medalje. NBA trenutno ne testira igrače na **hGH**. Mnogi pravnici tvrde da su antidopinški pravilnici lige **preblagi** i **puni rupa**. Posljednjih desetak godina bilo je **malo suspendiranih igrača**. U razdoblju od šest godina prošlog desetljeća **23 igrača** imala su pozitivan dopinški test, dok je **dvadeset slučajeva odbačeno**. Zadnji poznatiji slučaj onaj je **Joakima Noaha** koji je dobio 20 utakmica neigranja jer je bio pozitivan na **ligandrol** (oralni selektivni modulator androgenih receptora). Od ulaska u novi milenij slični slučajevi gotovo da se mogu **nabrojiti na prste jedne ruke**.

12 000 TESTOVA GODIŠNJE

NFL je najbolje plaćena profesionalna football liga. Može se nazvati kontaktnim sportom, ali igra se više bazira na **kolizijama** nego na kontaktu. Na terenu se istovremeno nalaze dvije ekipe s po 11 igrača. Sport je aktualan od kraja 19. stoljeća te se konstantno razvija. O njegovu razvoju više može reći podatak da je do 1970. godine **samo jedan igrač** težio više od 140 kilograma. Do 1980. godine broj se popeo na **trojicu igrača**, deset godina poslije na 94, godine 2000. registriran je **301 igrač** teži od 136 kilograma, a 2010. godine **532 igrača**.

Sport je koncipiran u tri dijela: napad, obrana i special team. Special team tvore većinom zamjene iz obrane i napada. O sportu puno govori podatak da je osoba koju u napadu svi brane, QB (Quarterback), u prosjeku visoka 190 cm, a teška oko 100 kg. Treba li nekog takvog uopće braniti?

Evolucija sporta je evidentna, igra se uvelike promijenila u posljednjih desetak godina. Od 2000. godine igrači na određenim pozicijama jesu postali lakši, ali manjak tjelesne mase nadomjestila je **brža igra**. Linije na obje strane više ne igraju debeljuškaste figure, već vitki i visoki igrači, još uvijek teži od 140 kilograma.

U svakome sportu prednost ima veći, brži i jači sportaš. Nema sumnje da se u takvoj ligi natječu "nadljudi". Što se tiče nedopuštenih sredstava, NFL vodi **strogu politiku**. Godišnje obave 12 000 testova, a **tjedno se testira desetak igrača** iz svake ekipe. Tijekom sezone nasumično se može odabrati isti igrač **šest puta** za testiranje. Svaki sportaš testira se barem **jednom godišnje**, a uzimaju se samo **uzorci urina**. Kao primjer navest ćemo igrača **Jamesa Harrisona**. Visok **183 centimetra** i težak **110 kilograma**, ove godine ući će u **četrdesetu godinu života**. Unatoč svojoj dobi Harrison na svojem Instagram profilu gotovo svakodnevno objavljuje snimke svojih ranojutarnjih treninga na kojima gotovo da se igra s mnoštvom utega. U posljednje tri godine testiran je **desetak puta**. Na profilu je objavio i da igra odbojku, ali ne onakvu kakvu poznaju normalni ljudi. Njegova odbojka igra se loptom **medicinkom od desetak kilograma** koja tijekom igre ne smije dotaknuti pod. Nedugo nakon što je video objavljen, dobio je obavijest od NFL-a da je pozvan na **"nasumično" testiranje**.

Punter **Pat McAfee**, većinom zadužen samo za ispucavanje lopte, nekoliko se puta našao na meti dopinških kontrolora. Prvi je put testiran nakon što je ispucao loptu **67 jarda**, dok prosječan punt iznosi tek oko **40 jarda**. Drugi je put pozvan na testiranje zbog komentara na društvenim mrežama vezanih uz **20. travnja**. Taj dan uživatelji **indijske konoplje smatraju blagdanom**, a Pat je na Twitteru objavio da može zamisliti magloviti **Colorado**. Naime u toj državi **konoplja je legalizirana**, a šaljivdžija Pat idući je dan dobio poziv da **preda uzorak urina** zbog testiranja na nedopuštene tvari. Treba napomenuti da je u to vrijeme sezona NFL-a više od dva mjeseca u stagnaciji, stoga se može zaključiti da NFL **uistinu regulira** konzumaciju nedopuštenih tvari. Treći put pozvan je nakon jednog sudara s protivničkim igračem, omalenim **Trindonom Holidayem**. McAfee i Holiday neugodno su se sudarili uz granicu terena, pri čemu je Holiday izbačen s terena. Sve je bilo u skladu s pravilima igre, ali Pat je iduće jutro dobio poziv za **dopinško testiranje**. Oba su igrača prošla testiranje **bez posljedica**.

U NFL-u igrači mogu biti suspendirani zbog nedopuštenih tvari iz **dva različita razloga**. Naime liga s dva različita pravilnika strogo regulira uporabu tvari za **poboljšanje sportske izvedbe** i tvari poput **alkohola**, **marihuane** i **sličnih opijata**. Prve suspenzije zabilježene su **1983. godine**, a bile su povezane s **rekreativnim drogama**. Do prosinca 2017. godine zabilježeno je ukupno **478 slučajeva** suspenzije povezanih s kršenjem pravila obaju pravilnika. U NFL-u je uporaba tvari za poboljšanje izvedbe zabranjena od **1987. godine**. Kako je već navedeno, prvi prekršaj igraču donosi četiri utakmice neigranja. Možda se na prvi pogled ne čini puno, ali četiri utakmice su **četvrtina sezone**.

Za drugi prekršaj kazna je dvostruko veća, osam utakmica, a treći prekršaj donosi 12 mjeseci suspenzije. Godine 2006. igrač San Diego Chargersa **Shawne Merriman** bio je pozitivan na anabolički steroid **nandrolon**. Godinu prije njegovi su fanovi izglasali da kao rookie nastupi u **Pro Bowlu**, NFL-inačici All star utakmice. Merriman je tvrdio da nikada nije uzimao slične tvari te da je zabranjenu tvar sigurno unio s dodacima prehrani. Nikada nije rekao o kojem se dodatku radi, a liga je osmislila novo pravilo, **"Merriman rule"**. To pravilo znači da ako je igrač pozitivan na neku nedopuštenu tvar, **gubi pravo sudjelovanja** u Pro Bowlu i pravo na nagrade za **izvanredna sportska postignuća** u istoj sezoni. **Roger Goodell**, čelni čovjek lige, ublažio je posljedice suspenzije jer je 19 od 20 uzoraka koje je Merriman dao bilo negativno. Na kraju je Merriman ipak **dobio pravo** da sudjeluje u Pro Bowlu, zasluženo na osnovi preostalih nastupa u sezoni.

NEKA NITKO NE UMRE TAKO

Lyle Alzado jedan je od prvih američkih sportaša koji je priznao da je u karijeri uzimao **anabolike**. Alzado je preminuo u svibnju 1992. godine, navršivši tek **43 godine**. U posljednjoj godini života dijagnosticiran mu je zloćudni tumor na mozgu. U intervjuu za **Sports Illustrated** rekao je kako smatra da su ga prouzročili steroidi: **"Počeo sam uzimati steroide 1969. I nisam stao. Steroidi su stvorili mentalnu ovisnost. Sada sam bolestan i preplašen. Devedeset posto sportaša koje poznajem su na nečemu. Nismo rođeni da bismo težili tristo kilograma i da možemo skočiti više od devet metara. Cijelo vrijeme uzimao sam nedopuštene tvari i znao sam da me čine boljim igračem. Postao sam veoma zla osoba i na terenu i izvan njega. Činio sam stvari koje samo luđaci rade. Pogledajte me sad, nemam kose. Ne mogu ni hodati bez tuđe pomoći. Zaboravljam stvari. Ako imam pravo na posljednju želju, neka nitko drugi ne umre ovako."**

BALCO (Bay Area Laboratory Cooperative) već nam je odavno poznat. Tvrtka je osnovana 1984. godine s **Victorom Conteom** na čelu. Conte je sa suprugom **Aubry** pokrenuo trgovinu vitaminskim dodacima. Polako su se širili, a Conte je radio na održavanju balansa mineralnih tvari u tijelu sportaša. Tvrtka je nakon nekoliko uspona i padova te razvoda bračnog para Conte 1996. uspjela na listu klijenata dodati NFL linebackera **Billa Romanowskog**.

Conteovu timu pripadao je **Patrick Arnold**, koji je bio zadužen za proizvodnju različitih supstanci i **Greg Anderson**, koji ih je distribuirao. Arnold je stvorio razne tvari koje korištene u ciklusima mogu proći neopaženo i na **Olimpijskim igrama**. Pet je tvari bilo uključeno u poboljšanje izvedbe – **eritropoetin**, **ljudski hormon rasta** (hGH), **modafinil**, **testosteronske kreme** i **tetrahidrogestrinon** poznat pod nazivom **"The Clear"**.

Trojac je uspješno prodavao te tvari od **1988.** do **2002.** godine. Nakon federalne istrage svaki je odslužio **zasebnu zatvorsku kaznu**. Brojni su se sportaši koristili njihovim uslugama, a među njima su bili atletičarka **Marion Jones**, bejzbolaši **Barry Bonds** i **Jason Giambi**, boksač **Shane Mosley**, već spomenuti Bill Romanowski te mnogi drugi. Svi su svojedobno bili velike zvijezde. Danas je tehnički BALCO ugašen, ali Conte još uvijek vodi tvrtku pod imenom **Scientific Nutrition for Advanced Conditioning**. **Romanowski** je za šesnaest godina uspješne karijere sudjelovao u mnogim konfliktima, igrao je **prljavo** i s **namjerom da ozlijedi suparničkog igrača**. Jednom prilikom napao je suigrača u Raidersima iz Oaklanda u Kaliforniji.

NFL POD SLABOM KONTROLOM

Posljednjih desetak godina sve je više igrača NFL-a pozitivno na nedopuštene tvari. Neki su bili uhićeni zbog **vožnje u pijanom stanju** ili zbog posjedovanja i konzumacije **marihuane**. Vodstvo NFL-a strogo je prema svakom kršenju **pravila lige**, **zakona**, **ljudskih prava** ili **moralnih vrijednosti** te prekršitelje automatski suspendira. Postoje slučajevi da su igrači trpjeli posljedice suspenzije iako su zakonski bili **oslobođeni svih optužbi**.

Prema stranici **Sportrac**, zaduženoj za praćenje igračkih suspenzija, 19 od 1600 igrača suspendirano je zbog kršenja pravila o uporabi nedopuštenih tvari. Umirovljeni igrači tvrde da su najčešće korištene tvari **testosteron**, **hGH** i te proizvod koji sadrži kombinaciju **amfetaminskih soli** (Adderall). Naime **USADA** (United States Anti Doping Agency), koja provodi testiranja na nedopuštene tvari na području SAD-a, regulira jedino **UFC** (Ultimate Fighting Championship). Razlog je tome što UFC zahtijeva **strože standarde testiranja** kako bi zaštitio svoje sportaše. Više od 530 boraca unutar organizacije uključeno je u program **Whereabouts**. Sportaši su dužni prijaviti lokacije na kojima se nalaze svaki dan kako bi ih se moglo **nasumično testirati**.

Dopinška testiranja u NFL-u **česta su**, ali **nisu stroga** kao testiranja koja provodi USADA u UFC-u. Svaki tjedan sezone, koja traje od rujna do veljače, udruga igrača NFL-a (NFLPA) nasumično testira **deset igrača** iz svake ekipe. Iako se uzorci mogu uzeti svaki dan, uzimanje uzoraka krvi zabranjeno je na **dan utakmice**. Pojedinac ne može biti testiran više od šest puta godišnje. Igračima je nakon obavijesti o testiranju dano vrijeme od **tri sata** da predaju uzorak ako se nalaze u prostorijama momčadi za koju igraju. Ako je igrač na bilo kojoj drugoj lokaciji ili kod kuće, **dužan je dogovoriti termin u naredna 24 sata**.

Testiranja u UFC-u nadziru se **cijelo vrijeme**, te sportaš koji daje uzorak ima **vlastitog kontrolora** koji kontrolira postupak predaje uzorka. Igrači NFL-a ne moraju predati uzorak pred kontrolorom. Iz toga se može zaključiti da antidopinška testiranja u NFL-u nisu rigorozna poput onih u UFC-u. Igrači iskorištavaju rupe u zakonu jer znaju da će ih u jednom tjednu biti testirano **samo deset**.

Također, **vrijeme** koji im je dano za predaju uzorka i **loš nadzor** predaje uzorka sportašima omogućuju da manipuliraju uzorcima. Prema riječima bivših igrača lige, najpopularnija zabranjena tvar je **hGH**. On pridonosi mišićnom rastu i bržem oporavku tijela, a u organizmu ostaje vrlo kratko vrijeme. Stoga kontrolori imaju malo vremena da **utvrde** uporabu te tvari.

POPULARNA MARIHUANA

Unatoč rupama u testiranju broj igrača koji su bili pozitivni na neku nedopuštenu tvar s godinama je rastao. **Brian Cushing**, koji je cijelu devetogodišnju karijeru proveo u **Houston Texansima**, nakon prve utakmice sezone dobio je 10 utakmica zabrane igranja zbog pozitivnog dopinškog testa. To mu je bio drugi prekršaj. Prvu suspenziju od 4 utakmice dobio je 2010. godine nakon fantastične rookie sezone, kada su mu u organizmu otkrivene abnormalne razine **HCG**-a. Jedan od njegovih starih suigrača u rujnu je izjavio da to nije čudno jer je Cushing gotovo **stalno** "na nečemu".

Daryl Washington je 2013. godine bio pozitivan na zabranjenu tvar (ne zna se o kojoj se tvari radi). Nakon što je suspenzija od 4 utakmice stupila na snagu, Washington se pokajao i **ispričao cijeloj organizaciji** Arizona Cardinalsa, suigračima i fanovima. Izjavio je da mora biti odgovorniji, da je njegovo ponašanje **sebično** i da je **naštetio svojoj momčadi**. Godinu

dana poslije ponovno je bio pozitivan, ovaj put na **THC**. Pod suspenzijom je proveo cijelu sezonu 2014.

Zanimljiv je slučaj **Josha Gordona** koji je za vrijeme studija 2010. godine na Sveučilištu Baylor uhvaćen sa suigračem koji je u autu imao **nepoznate količine** marihuane. Sljedeću godinu trener ga je suspendirao, pa je Gordon bio prisiljen promijeniti sveučilište. **Cleveland Brownsi** odlučili su ga odabrati na draftu 2012. godine. Gordon je za Brownse odigrao 40 utakmica, u kojima je pokazao svu raskoš svog talenta. Imao je velik potencijal da bude jedan od boljih **Wide Recievera** lige. Nažalost, 2014. godine, nakon 5 odigranih utakmica, ponovno upada u probleme zbog uživanja marihuane i alkohola. Liga ga je odlučila suspendirati na neodređeno vrijeme. Gordon je nakon gotovo pune tri godine suspenzije, 2017. godine odigrao 5 utakmica u kojima je **briljirao**.

Ricky Williams jedan je od igrača koji su većinu uspješne karijere proveli pod suspenzijom zbog uživanja marihuane. Dok je igrao za Miami Dolphinse, u prosincu 2003. prvi je put dobio nepovoljan analitički nalaz na **THC**, a do srpnja 2004. još je **dva puta** bio pozitivan. Uoči početka trening-kampa, krajem srpnja, Williams se odlučio umiroviti. Jednom je prilikom, nakon pozitivnog dopinškog testa, izjavio da se **napušio** i da je **zaboravio** da to nije trebao napraviti. Nakon godine izbivanja odlučio se vratiti u Miami i igrati godinu dana besplatno. U veljači 2006. Williams je **četvrti put** uhvaćen u kršenju pravila, te je u travnju suspendiran za vrijeme cijele nadolazeće sezone. Sljedeće godine sam se podvrgnuo strogom režimu testiranja jednom tjedno kako bi nakon saslušanja u rujnu iste godine **dobio dozvolu** za igranje. Jednom je prilikom priznao da mu je rano umirovljenje bilo izgovor da izbjegne **javnu sramotu** zbog pada na dopinškom testiranju.

Martavis Bryant je 2015. godine, u drugoj godini igranja, prva četiri tjedna bio suspendiran zbog korištenja **marihuane**. To je vrijeme provodio u **rehabilitacijskom centru** u Teksasu. Iz istog je razloga suspendiran 14. ožujka 2016. te je zbog toga propustio cijelu sezonu.

Popis suspendiranih igrača u NFL-u iz godine u godinu **sve je veći**. Sezona traje od kraja srpnja, kada počinju naporni trening-kampovi gdje igrači u izolaciji provode predsezonu. Priprema unutar **predsezone** traje pet tjedana, dnevno se trenira tri puta u paklenim ljetnim uvjetima. Svaki trening-kamp prilika je mnogima da dobiju dobro plaćen posao. Teško je uopće opisati koliko je teško zaraditi ili zadržati mjesto u jednom timu ako igrač **već nema određenu vrijednost** u njemu. Nakon predsezone prvi četvrtak u rujnu počinje **regularni dio** sezone koji traje do kraja prosinca. Nakon regularne sezone slijedi **playoff** u koji ulazi po šest najboljih ekipa iz dvije konferencije. Famozni **Super Bowl** održava se prve nedjelje u veljači. Igrači footballa od dana kada im počnu pripreme do kraja sezone vuku neku **ozljedu**, često se one **nižu** jedna za drugom.

Nakon sezone odlaze na "remont". Iako liga ima stroga pravila kojih se pridržava, pravilnik je pun rupa koje igrači očito iskorištavaju. Teško je nekoga **stigmatizirati** bez dokaza. Neki se pitaju može li se igračima **uopće zamjeriti** što se služe nedopuštenim tvarima, neovisno o tome u koju svrhu?

Natjecanje im je vrlo naporno, "vijek trajanja" prosječnog igrača NFL-a je do **tri godine**, a igrački kadar svake ekipe je **ogroman**. Momčadi u NFL-u su okrutne, ako igrač ima kakvih zdravstvenih problema ili starih ozljeda, menadžeri ekipa to će iskoristiti kako bi mu **smanjili plaću** prilikom pregovora o novom ugovoru. Iz igračke perspektive, uporaba tvari koje poboljšavaju izvedbu daje im **više šansi** za ostanak u ligi. No iste te tvari koje ih čine jačima istodobno ih čine **podložnijima ozljedama**. **Prvi Newtonov zakon** tvrdi da će tijelo koje se giba promijeniti stanje jedino ako se pojavi dovoljno velika vanjska sila da ga promijeni, **drugi tvrdi** da je sila jednaka umnošku mase i akceleracije, a **treći** da za svaku silu postoji protusila jednakog iznosa, ali suprotnog smjera. Iako se igrači fokusiraju na prva dva zakona, treći je zakon onaj koji im čini **najviše zla**.

ZAKLJUČNO

Danas u NFL-u igraju sprinteri od **120 kilograma**, sposobni razviti **nehumane** sile. Sudari takvih tijela čine veliku štetu, često **nepopravljivu**. Mnogi tvrde da je u tom sportu vjerojatnost ozljede **stopostotna**. No budući da se u njemu vrti velik novac, većina želi **iskoristiti priliku** i uzeti ga.

Jedna stvar koja je igračima nepoznata jest **dužina trajanja** njihove karijere. Što se tiče uporabe tvari za poboljšanje izvedbe, mišljenja su podijeljena. Iako se čini da liga s tim u vezi provodi strogu politiku, ona je puna rupa koje igrači svakodnevno iskorištavaju. Nije neka tajna da igrači za vrijeme **sveučilišnih studija** uzimaju **nedopuštene tvari**. Dovoljno je pogledati **Leonarda Fournettea**, aktualnog igrača NFL-a, koji je na **LSU** stigao s 18 godina kao jedan od najboljih sportaša svih vremena. Fournette je s 18 godina težio **102 kilograma** na **185 cm visine** te uz takvu staturu uspio istrčati **40 jarda** za **4,3 sekunde**. Očito je našao jako dobar način kako proizvesti ogromnu količinu sile. I nije jedina riba u tom oceanu!

Budući da je očito da se većina igrača **koristi** nekakvim sredstvima za poboljšanje izvedbe, čovjek se zapita može li im se zamjeriti što su našli način da uz velike tjelesne žrtve prehrane obitelj. Što se uhvaćenih prijestupnika tiče, samo ih manjak opreza i odgovornosti dijeli od ostalih. Dovodi se u pitanje regulacija nedopuštenih tvari na **sveučilišnoj** i **srednjoškolskoj razini**. Prirodnih talenata i genetski predisponiranih ljudi može se pronaći u svakoj civiliziranoj sredini. Svaki roster u NFL-u sastoji se od **53 igrača**, a ligu čine **32 ekipe**. Gotovo je nemoguće da je više od 1 600 ljudi **prirodno talentirano**. ■

VIŠE OD 14 000 DOPINŠKIH TESTO

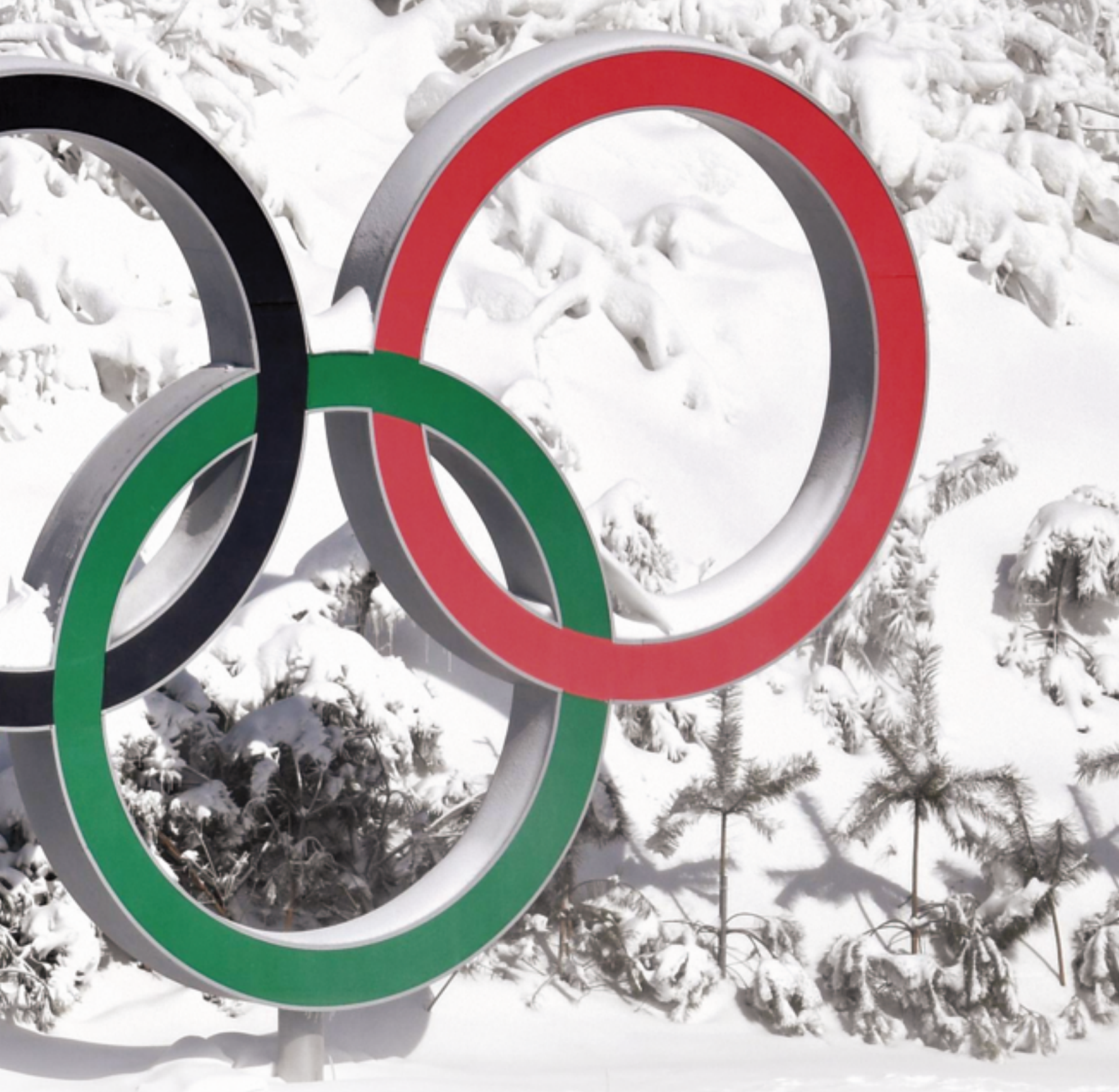

VA UOČI ZOI U PJONGČANGU 2018.

Međunarodni olimpijski odbor (MOO) objavio je da je napravljeno više od 14 000 dopinških testova na preko 6 000 sportaša iz 61 zemlje s namjerom da se zaštiti čistoća sporta na Zimskim olimpijskim igrama. U sklopu aktivnosti radne skupine Pre-Games Anti-doping NADO-i i IF-ovi obavljali su testiranja. Između travnja 2017. i siječnja 2018. obavljeno je 70 posto više testova za sportaše zimskih sportova nego u istom razdoblju 2016. godine, što svjedoči o zajedničkom naporu da se zaštite čisti sportaši uoči ovogodišnjih ZOI.

Piše Vesna Barišić

Dr. Richard Budgett, direktor medicinskog i znanstvenog časopisa MOO-a, izjavio je: **"Prioritet je MOO-a da borbom protiv dopinga omogući zaštitu svih čistih sportaša. Sportski integritet Igara od vitalne je važnosti i odlučno surađujemo s našim partnerima kako bismo osigurali da Pjongčang 2018. pruži jednake mogućnosti svim čistim sportašima. Broj testova, doseg te specifična usmjerenost našeg programa predtestiranja naglašavaju važnost inteligentnog i intenzivnog testiranja, koje se provodi u suradnji sa Svjetskom antidopinškom agencijom (WADA), IF-ovima i NADO-ima."**

Osim povećanja broja testova MOO podržava nastojanja da se poboljša sustav inteligentnog testiranja. Takvo ciljano testiranje usredotočuje se na specifične discipline i reprezentacije koje su posebno izložene riziku, kao i na pojedinačne sportaše i grupe sportaša odabranih na temelju njihova rangiranja, bilo kakve sumnjive promjene u sportskom nastupu ili na temelju nepovoljnih nalaza u prošlosti. Sve u svemu, to je najstroži program predtestiranja u povijesti OI.

POVEĆAN BROJ RUSKIH SPORTAŠA I DUŽNOSNIKA KOJI MOGU NA ZOI

U studenome i prosincu 2017. u Rusiji je testirano dvostruko više sportaša nego u bilo kojoj drugoj zemlji. Nakon tjedana intenzivnog rada članova Odbora za procjenu poziva, koji su detaljno razmotrili slučaj svakog pojedinog sportaša, formirana je skupina čistih sportaša kojima je MOO dopustio sudjelovanje na Zimskim olimpijskim igrama u Pjongčangu. Svaki od njih nastupit će pod imenom **"Olimpijski sportaš iz Rusije"** (OAR). Više od 80 posto sportaša iz te skupine nije se natjecalo na Zimskim olimpijskim igrama u Sočiju 2014. Zaključak je da je riječ o novoj generaciji ruskih sportaša.

Sportaši koji do 27. siječnja 2018. nisu dobili pozivnicu MOO-a testirani su više puta prije Igara, a njihovi pohranjeni uzorci su retestirani. Oni koji su udovoljili traženim uvjetima mogli su očekivati olimpijsku pozivnicu.

Odbor koji procjenjuje tko ispunjava uvjete za poziv predvodi **dr. Valérie Fourneyron**, predsjednica Međunarodnog tijela za testiranje (ITA) i bivša francuska ministrica sporta. Član je odbora i **Günter Younger**, šef Odjela za obavještajnu i istražnu djelatnost Svjetske antidopinške agencije (WADA), **Pedro Goncalves**, voditelj Globalnog saveza međunarodnih sportskih asocijacija (GAISF) i Doping-Free Sport Unit (DFSU), koji su bili zaduženi za testiranje prije Igara, te **dr. Richard Budgett**, olimpijski veslački prvak i direktor Odjela za medicinu i znanost MOO-a.

MOO je tom odboru omogućio da se koristi svim raspoloživim elementima prikupljanja obavještajnih podataka, medicinskim i znanstvenim spoznajama WADA-e, sustavom ADAMS i nedavno obnovljenom bazom podataka Laboratory Information Management System (LIMS) bivšeg WADA-ina akreditiranog moskovskog laboratorija te podacima o testiranju prije Igara. Odbor je uz strogu diskreciju detaljno preispitao svaki pojedini slučaj.

Dr. Fourneyron je izjavila: **"Odbor za procjenu poziva ruskim sportašima shvatio je svoju zadaću vrlo ozbiljno. Sve naše odluke donesene su konsenzusom za svakog pojedinog sportaša. Nije bilo lako sastaviti ovaj popis, ali željeli smo biti posve sigurni da jedino čisti sportaši iz Rusije mogu biti pozvani da sudjeluju na Zimskim olimpijskim igrama 2018. Pažljivo smo proučili sve dokaze iz McLarenova izvještaja, Schmidove izvještaje, izvještaje komisije Denisa Oswalda, informacije koje pružaju razni odjeli Svjetske antidopinške agencije, informacije obavještajnih službi i rezultate dobivene testiranjem prije Igara. Osim toga odbor je odlučio postaviti dodatne zahtjeve za testiranje prije Igara. Tijekom ove zimske sezone odabrana grupa ruskih sportaša prošla je kroz najstrože testiranje prema preporuci Radne skupine za testiranje prije Igara. Od travnja 2017. prosječno su prošli više testova od sportaša iz bilo koje druge zemlje. Nitko nije bio suspendiran zbog kršenje antidopinškog pravila (ADRV) u prošlosti. Svrha našeg rada bila je da osiguramo da na popisu budu samo čisti sportaši."**

U drugom koraku, popis koji je sastavio Odbor za procjenu poziva procijenio je i prihvatio OARIG, na čijem je čelu bila članica MOO-a **Nicole Hoevertsz**. Osim nje OARIG je uključivao i članicu Povjerenstva za mlade sportaše **Danku Bartekovu** te generalnog direktora MOO-a **Christophea De Keppera**. Prema odlukama Europske komisije od 5. prosinca 2017, ta će skupina **"po svojoj apsolutnoj diskreciji konačno odrediti koji će sportaši s popisa biti pozvani"**.

Predsjednica Nicole Hoevertsz izjavila je: **"Naša skupina odobrila je popis jednoglasno. Htjela bih zahvaliti Odboru za procjenu poziva na njegovu marljivu radu. Razmotrio je mnoge pojedinosti kako bi došao do svojih zaključaka. Rezultat je u duhu odluke Izvršnog odbora MOO-a, u interesu čistih sportaša, olimpijskog pokreta i Rusije. Uvjereni smo da utire put novoj generaciji čistih ruskih sportaša da se natječu na Igrama u Pjongčangu, a i nakon njih."**

Odbor za procjenu poziva i OARIG također su pregledali popis ruskih trenera i dužnosnika. Odbor je odlučio da 51 trener i 10 članova medicinskog osoblja ne mogu biti pozvani na Zimske olimpijske igre u Pjongčangu. OARIG je potvrdio tu odluku.

I jedni i drugi zahvalili su zviždaču **Grigoriju Rodčenkovu** na njegovoj podršci MOO-u i spremnosti da sudjeluje na predstojećim raspravama Sportskog arbitražnog suda (CAS). MOO i WADA pisali su ruskom ministru sporta i Ruskom olimpijskom odboru kako bi im jasno dali do znanja da Rodčenkov kao zviždač zaslužuje da bude u programu zaštite FBI-a.

Početkom veljače CAS je poništio doživotne suspenzije dvadesetosmorici ruskih sportaša koji su kažnjeni zbog sudjelovanja u sustavnom dopingu. Od tog broja samo njih 15, od kojih su dvojica treneri, imaju pravo nastupiti na ovogodišnjim ZOI. Disciplinsko povjerenstvo MOO-a doživotno je suspendiralo 43 ruskih sportaša. Četrdesetdvoje ih se žalilo CAS-u, suspenzija je ukinuta za dvadesetosmero, a za jedanaestero je ukinuta doživotna suspenzija, ali ostaje im zabrana sudjelovanja na ovogodišnjim Igrama. Samo 169 čistih ruskih sportaša smije nastupiti u Pjongčangu, ali pod neutralnom zastavom.

U Pjončangu će djelovati **"nadzorno tijelo"** koje će pratiti ponašanje ruskih sportaša na Igrama i podnijeti izvješće Izvršnom povjerenstvu MOO-a, koje će potom odlučiti hoće li ukinuti suspenziju Ruskom olimpijskom odboru. Ta bi odluka, koja je uključena u odluku MOO-a o suspenziji Rusije od 5. prosinca prošle godine, ako bude pozitivna, mogla omogućiti ruskom izaslanstvu da na zatvaranju Igara 25. veljače hoda pod ruskom zastavom.

Radna skupina koja je predložila predtestiranje uoči OI izvrstan je primjer suradnje NADO-a, IF-ova, WADA-e, Doping-Free Sports Unit (DFSU) i MOO-a u zaštiti čistoće i vjerodostojnosti Igara. Cilj joj je osigurati minimalni standard testiranja za sportaše iz različitih zemalja i različitih sportova. Kao što je istaknuto na 6. olimpijskom samitu 28. listopada 2017, olimpijski pokret inzistira na zaštiti čistih sportaša.

BUDUĆNOST OLIMPIJSKIH IGARA: PRELAZAK NA INTELIGENTNO TESTIRANJE

Ciljano testiranje

Vodeći se uspjehom radne skupine formirane prije Ljetnih olimpijskih igara 2016, MOO-a, WADA-e, Doping-free Sports Unit (DFSU), Svjetske udruge međunarodnih sportskih saveza (GAISF) i

Međunarodne olimpijske sportske federacije, osnovana je slična radna skupina uoči ZOI u Pjongčangu kako bi se optimiziralo testiranje sportaša detaljnom procjenom pojedinih sportaša i skupina sportaša. Zadatak joj je da odredi specifične ciljane testove te da prati testiranja sportaša.

Ciljana predtestiranja koja je predložila radna skupina poboljšavaju testiranja koja već provode međunarodni savezi (IF) i nacionalne antidopinške organizacije (NADO).

Posebna pozornost posvećena je ruskim sportašima, s obzirom na postojeće upite dviju komisija MOO-a, posebice u vezi sa Zimskim olimpijskim igrama u Sočiju 2014. godine. Osim posebnog naglaska na ruskim sportašima, također se poboljšava program testiranja na ovim ZOI primjenom sljedećih kriterija:

- Određuju se sportske discipline i reprezentacije koje potencijalno nose opasnost od primjene dopinga.
- Sportaši će biti testirani prema plasmanu, kao i nakon bilo kakve sumnjive promjene na prethodni nastup ili na bilo koji prethodni nepovoljni ishod testiranja.

MEĐUNARODNO TIJELO ZA TESTIRANJE (ITA)

Upravni odbor ITA-e, zajedno s predsjednicom dr. Valérie Fourneyron, održao je prvi sastanak u Lausanni 18. siječnja, što je sljedeći korak na putu da ta organizacija postane potpuno operativna početkom 2018. godine. Predsjednik MOO-a **Thomas Bach** također se obratio Upravnom odboru i oduševljeno izrazio svoju potporu misiji ITA-e da pruži antidopinške usluge onim međunarodnim savezima i organizatorima sportskih događaja koji žele delegirati svoje antidopinške programe tijelu koje djeluje neovisno o sportskim organizacijama i nacionalnim interesima.

"Uspostava nezavisnog tijela za testiranje odlučujući je korak u borbi protiv dopinga i ponosna sam što sam njegova predsjednica", izjavila je dr. Fourneyron. **"ITA ubrzo postaje operativna, što će omogućiti većem broju međunarodnih saveza i organizatorima velikih sportskih događaja da iskoriste sve njezine usluge, čime se jača zaštita sportaša i njihovo povjerenje u čist sport"**, dodala je.

Doping-free Sports Unit (DFSU) Svjetske udruge međunarodnih sportskih organizacija (GAISF) postat će operativna jezgra ITA-e, osiguravajući stručnost osoblja potrebnog za pružanje usluga u borbi protiv dopinga u okviru nove, neovisne upravljačke strukture.

Na Olimpijskom samitu održanom u listopadu 2015. MOO je predložio neovisan sustav provjere i sankcioniranja dopinga. Uspostavom ITA-e u ožujku 2017. realizirano je jedno od 12 načela MOO-a u vezi sa snažnijim i neovisnijim globalnim antidopinškim sustavom u zaštiti čistih sportaša. Članovi ITA-e su:

- predsjednica: **dr. Valérie Fourneyron**, Francuska
- predstavnik MOO-a: **prof. Uğur Erdener**, Turska
- predstavnik međunarodnih saveza: **Francesco Ricci Bitti**, Italija
- predstavnica Povjerenstva za sportaše MOO-a: **Kirsty Coventry**, Zimbabve
- neovisna članica: **prof. dr. Peijie Chen**, Kina

OBJAŠNJENJE

Svjetska agencija za borbu protiv dopinga (WADA) potvrdila je bivšu francusku ministricu sporta Valérie Fourneyron za predsjednicu novoosnovanog Međunarodnog tijela za testiranje (ITA), nezavisnog tijela koje će nadgledati postupke dopinškog testiranja u međunarodnom sportu.
ITA će djelovati odvojeno od bilo kojeg sportskog tijela, a njezin će zadatak biti očuvanje integriteta sporta provedbom dopinških kontrola i pružanjem drugih sličnih usluga međunarodnim savezima i organizatorima velikih sportskih događaja. Fourneyron, liječnica i bivša odbojkašica, ima već trideset godina iskustva u antidopingu. Za mjesto predsjednice dobila je podršku ključnih osoba u Međunarodnom olimpijskom odboru i WADA-i.

"MOO će imati koristi od ITA-e već na Zimskim olimpijskim igrama u Pjongčangu", rekao je Thomas Bach, predsjednik MOO-a. ITA ne mijenja odgovornost IF-a ili MEO-a prema Svjetskom antidopinškom kodeksu jer su u konačnici oni odgovorni za poštivanje **Kodeksa Svjetske antidopinške agencije**.

PROBLEMI S BERLINGEROM

Deset dana prije početka ZOI ekipa njemačke televizijske postaje **ARD** otkrila je da se nove bočice (BEREG-KIT Geneva) u kojima se čuvaju uzorci s dopinške kontrole mogu **otvoriti i zatvoriti bez ostavljanja ikakva traga**. To je izazvalo paniku u WADA-i jer je jasno da se zbog toga uzorcima sportaša može lako manipulirati. MOO je izrazio zabrinutost zbog te situacije te je pred WADA-u stavio zadatak da učini postupak dopinške kontrole **pouzdanim** i **vjerodostojnim**. WADA je odmah pokrenula istragu i zatražila od proizvođača Berlingera da hitno riješi problem. Sporne su bočice, inače, u upotrebi od **rujna 2017.** i trebale su spriječiti bilo kakvu manipulaciju uzorcima. Svjetska antidopinška agencija preporučila je Međunarodnom olimpijskom odboru da za Zimske olimpijske igre u Pjongčangu upotrijebi staru sigurnosnu bočicu BEREG-KIT.

WADA je uz pomoć partnera za borbu protiv dopinga uspjela osigurati dovoljno starijih modela bočica koje će biti dostatne za cijeli program testiranja u Pjongčangu.

Generalni direktor WADA-e **Oliver Niggli** rekao je: **"MOO preporučuje da se nastavi upotrebljavati stari model bočice, koji još uvijek upotrebljavaju brojna antidopinška tijela širom svijeta. To bi trebala biti mjera opreza koja će zajamčiti integritet postupka dopinške kontrole na Igrama."**

"Upozorili smo i sve ADO-e i WADA-ine akreditirane laboratorije na ovu situaciju. Dugoročno, WADA će nastaviti prikupljati informacije i potražiti rješenje s Berlingerom i ostalima kako bi održala cjelovitost procesa. Berlinger je već pristao nastaviti s proizvodnjom modela 2016. U međuvremenu WADA je zatražila od ADO-a da upotrebljavaju što starije modele sigurnosne bočice BEREG-KIT. Sve te mjere uspostavljene su kako bi sportaši i dalje imali povjerenje u sustav antidopinga."

Valja napomenuti da je Berlinger, zajedno s drugim proizvođačima sigurnosnih bočica, odgovoran za razvoj, ispitivanje, distribuciju i praćenje opreme koju proizvodi i pruža svojim klijentima. Na svakom je ADO-u da odluči kojom će se opremom za prikupljanje uzoraka koristiti, ali moraju biti ispunjeni uvjeti **odredbe 6.3.4.** Međunarodnog standarda za testiranje i istrage (ISTI). Minimum kojem treba udovoljiti jest:

- imati jedinstven sustav numeriranja ugrađen u sve bočice, posude ili druge predmete koji se upotrebljavaju za pečaćenje uzorka
- imati vidljiv sustav za brtvljenje
- osigurati da identitet sportaša nije vidljiv iz same opreme
- osigurati da je sva oprema čista i zapečaćena prije nego što se sportaš njome počne koristiti.

HRVATSKO NE!DOPINGU

ANTIDOPING HZTA CITA ANTI-DOPING
Borongajska cesta 83G 10000 Zagreb
46 27 930 23 70 922
info@antidoping-hzta.hr